

PASSAGES

AZ ORIENT PROJEKT MAGYAR-ÁZSIAI
KAPCSOLATTÖRTÉNETI PLATFORM ÉVKÖNYVE

orient-projekt.hu

GP

1. ÉVFOLYAM | 2023

Egyiptom • India • Japán • Kína • Koreai-félsziget • Mongólia

PASSAGES

Az Orient Projekt

Magyar-Ázsiai

Kapcsolattörténeti Platform

Évkönyve

PASSAGES

Az Orient Projekt
Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform Évkönyve

1. évfolyam

Budapest

2023

orient-projekt.hu

PASSAGES

Az Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform Évkönyve
1. évfolyam | 2023

A *Passages* az Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform (OP) évkönyve. Kiadványunk elektronikus folyóirat formájában, *Open Access* rendszerben évente egyszer jelenik meg honlapunkon. Ennek megfelelően díjmentesen hozzáférhető, és a szerzők számára is díjmentes publikációs lehetőséget nyújt. A kéziratok benyújtásához segédlet szintén honlapunkon található.

Főszerkesztő, szerkesztésért felelős személy: NAGY ELEK

Szerkesztők: CSOMA MÓZES, GYARMATI JÁNOS, ISPÁN ÁGOTA LÍDIA, KIRÁLY ATTILA, SIPTÁR DÁNIEL, SZÁNTÓ IVÁN, SZILÁGYI ZSOLT

A lapszám szakmai szerkesztője: KIRÁLY ATTILA

A lapszám olvasószerkesztője: ISPÁN ÁGOTA LÍDIA

Grafikai terv: KIRÁLY ATTILA

Tördelés: MAHMOUDI-KOMOR JUDIT

Kiadó: Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform
Eurázsia Központ

Az Orient Projekt fő támogatója a Pallas Athéné Domus Meriti Alapítvány

PADME

PALLAS ATHÉNÉ
DOMUS MERITI
ALAPÍTVÁNY

Felelős kiadó: NAGY ELEK

A kiadó székhelye: 2600 Vác, Donga u. 2.

Honlap: <https://orient-projekt.hu>

Kapcsolat: info@orient-projekt.hu

ISSN 2939-8592 (Online)

ISSN 2939-8584 (Nyomtatott)

DOI: <https://doi.org/10.59608/pas2023a000.00>

A kiadvány Spectral és Ambient betűtípussal, 210 × 297 mm méretben készült. A borítón: Elked Antal kocsijával (1899, Sanghaj. Opel Darracq, 1899-es modell). Fotó: Kiss Sándor gyűjteményéből.

©iS= Ez a Mű a [Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0 Nemzetközi Licenc](#) feltételeinek megfelelően felhasználható.

PASSAGES 1. ÉVFOLYAM (2023)

NAGY ELEK: <i>Főszerkesztői előszó és köszönetnyilvánítások</i>	9
Egyiptom	
KIRÁLY ATTILA: <i>Egyiptom és Magyarország</i>	13
KIRÁLY ATTILA: <i>A magyarországi egyiptológia oktatás történetének vázlata</i>	47
KIRÁLY ATTILA, REZSABEK NÁNDOR: <i>Mahler Ede (1857–1945)</i>	69
India	
LÁZÁR IMRE: <i>A magyar–indiai kulturális kapcsolatok évszázadai</i>	76
BALDAVÁRI ESZTER: <i>Medgyaszay István (1877–1959)</i>	131
KELÉNYI BÉLA: <i>Schwaiger Imre (1868–1940)</i>	139
LÁZÁR IMRE: <i>Sóbbhá (Fori) Néhrú (1910–2001)</i>	145
LÁZÁR IMRE: <i>Tömöry Edith (1910–2001)</i>	155
Japán	
KISS SÁNDOR: <i>Elked Antal (1873–1942)</i>	166
KISS SÁNDOR: <i>Komor, George (1888–1976)</i>	177
KISS SÁNDOR: <i>Komor Izidor (1860–1942?)</i>	183
KISS SÁNDOR: <i>Komor Szigfrid (1863–1935)</i>	189
KISS SÁNDOR: <i>Kuhn Arthur (1850–1943)</i>	195
KISS SÁNDOR: <i>Kuhn Moritz Montague (1831–1901)</i>	201
KISS SÁNDOR: <i>Metzger Nándor</i>	205
SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉS SZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR: <i>Nemeshegyi Péter SJ. (1923–2020)</i>	229
GULYÁS ZOLTÁN: <i>Szentgáli Antal (1868–1945)</i>	239
SZÉKÁCS ANNA: <i>Székácsné Vida Mária (1916–2000)</i>	251
Kína	
SALÁT GERGELY: <i>Kína és Magyarország</i>	267
SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉS SZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR: <i>Ladányi László SJ. (1890–1965)</i>	299
SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉS SZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR: <i>Szarvas Miklós SJ. (1890–1965)</i>	305

PASSAGES 1. ÉVFOLYAM (2023)

Koreai-félsziget

CSOMA MÓZES: <i>A Koreai-félsziget és Magyarország</i>	315
OSVÁTH GÁBOR: <i>Diák voltam Észak-Koreában. 1970–72</i>	337
CSOMA MÓZES: <i>Gróf Vay Péter élete és utazásai Koreában</i>	355

Mongólia

SZILÁGYI ZSOLT: <i>Mongólia és Magyarország</i>	367
KEMPF BÉLA: <i>A Szegedi Egyetem Könyvtárának Ligeti-hagyatéka</i>	407
SZILÁGYI ZSOLT: <i>Kara György (1935–2022)</i>	417
SZILÁGYI ZSOLT – ROTTÁR MÁTÉ: <i>Ligeti Lajos (1902–1987)</i>	425

Művészek

KELÉNYI BÉLA: <i>Boromisza Tibor (1880–1960)</i>	439
KELÉNYI BÉLA: <i>Csapek Károly (1904–1976)</i>	445

Jezsuita portrék

Ladányi László SJ

1914–1990

SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉSZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR*

* Jézus Társasága Magyarországi Rendtartományának Levéltára. Email: leveltar@jezsuita.hu

Hivatkozás: Szilas, L., (2023). Ladányi László (1914–1990). *Passages* 1:299–304.
<https://doi.org/10.59608/pas2023a020.00>

Ladányi László SJ (kínai nevén Lao Taji) (Diósgyőr, 1914. január 14. – Hongkong, 1990. szeptember 23.) jezsuita pap, tanár, lelkipásztor. Orvoscsalásban született, középiskolai tanulmányait a miskolci Fráter György Gimnáziumban végezte, majd Budapesten a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karára és a Zeneakadémia hegedű tanszakára járt párhuzamosan.

Mint egyetemi hallgató néhány szemesztért Franciaországban tanult, itt tevékenyen bekapcsolódott a katolikus egyetemisták mozgalmába. Közben számos nyelvet elsajátított: angolul, franciául, németül és olaszul beszélt folyékonyan. Jezsuita hivatását érezve személyesen jelentkezett Rómában Włodimir Ledóchowski jezsuita rendfőnöknél, aki biztatta és jótanácsokkal látta el. A noviciátusba jogi doktorátussal és zenei diplomával lépett be.

Filozófiai tanulmányai befejezése után, 1940-ben rendtársaival, Sebes Józseffel és Vajda Tiborral a kínai misszióba került. A pekingi nyelvi képzés után tanárai a Harvard Egyetemre akarták küldeni, de ő inkább a missziós életre vágyott. A teológiát a sanghaji Zikavej jezsuita főiskolán végezte, közben a Fuzsen Katolikus Egyetemen hegedűkoncerteket tartott. Zenei pályafutása azonban megszakadt: mivel harmadik próbációja alkalmával előjárója megtiltotta a hegedülést, a jezsuita engedelmesség nevében többé nem nyúlt a hangszerhez.

Kollázs képei:**Balra:** Ladányi László portréja. Forrás: JTMR Levéltár**Középen:** Aberdeen, Hongkong. Forrás: JTMR Levéltár**Jobbra:** Paptársakkal, Hongkong 1953. Forrás: JTMR Levéltár

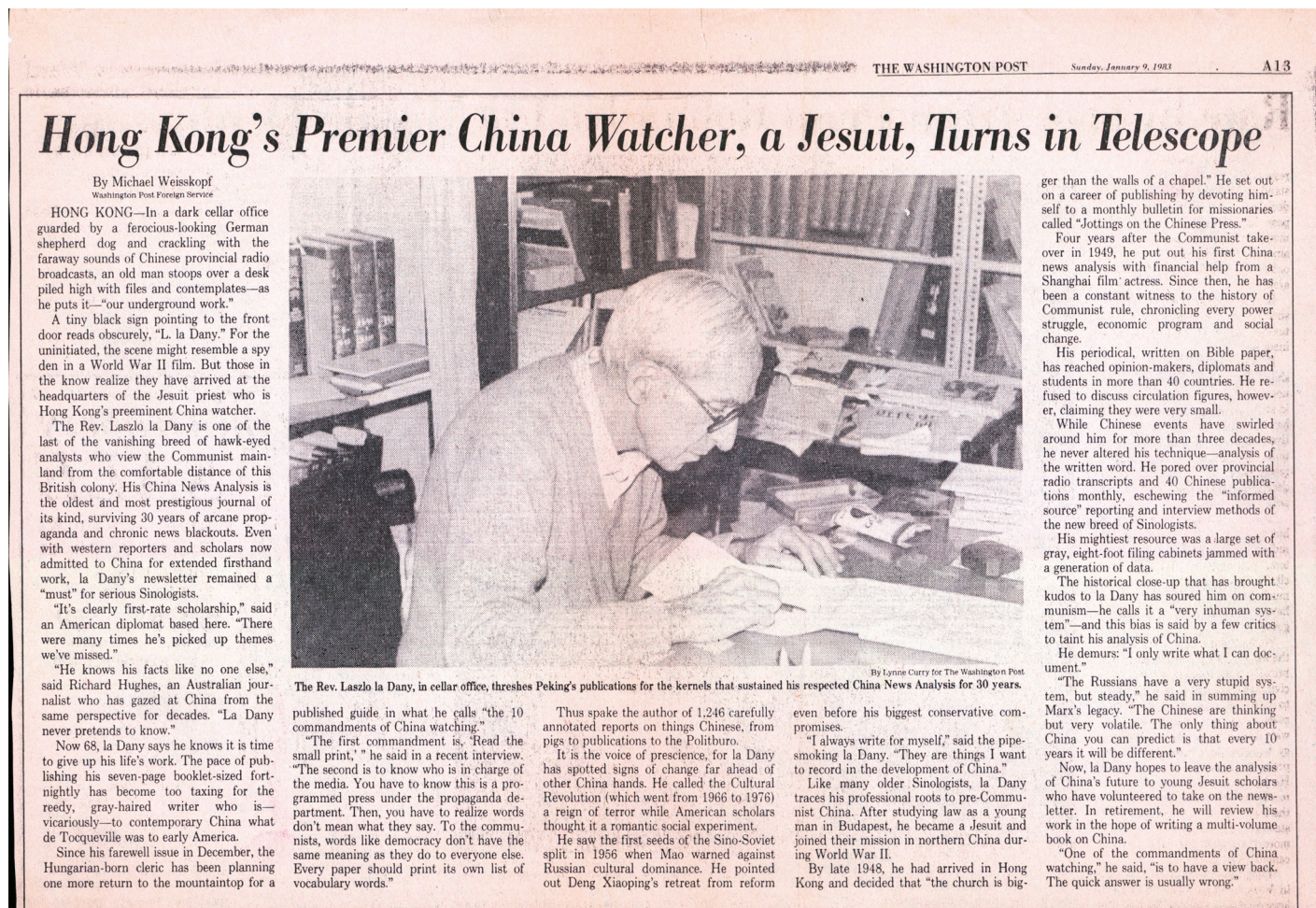
1949-ben a hatalomra került kommunisták kiűzték Kínából. A harmadik próbáció után Hongkongba került, ahol letette az ünnepélyes utolsó (negyedik) fogadalmát. Itt a kínai történelemmel kezdett foglalkozni, valamint közel negyven éven át hetente közzétette *Chinese News Analysis* (Kínai hírek elemzése) című kiadványát, amelyben a kínai újságokban és rádiókban közölt híreket elemezte és kommentálta. Ezzel a tevékenységével világszerte elismert Kína-szakértő lett.

Nyilatkozatok

Adatelérhetőségi nyilatkozat. A szerző megerősíti, hogy a mű eredményeit alátámasztó kutatási adatokat a tanulmány tartalmazza.

Összeférhetetlenségi nyilatkozat. A szerző nyilatkozik, hogy összeférhetetlenség nem áll fenn.

Szerzői jogi nyilatkozat. Ez a mű a Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0 nemzetközi licenz feltételeinek megfelelően felhasználható. (©️🌐📄 CC BY-NC-ND 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Hong Kong's Premier China Watcher, a Jesuit, Turns in Telescope

By Michael Weisskopf
Washington Post Foreign Service

HONG KONG—In a dark cellar office guarded by a ferocious-looking German shepherd dog and crackling with the faraway sounds of Chinese provincial radio broadcasts, an old man stoops over a desk piled high with files and contemplates—as he puts it—"our underground work."

A tiny black sign pointing to the front door reads obscurely, "L. la Dany." For the uninitiated, the scene might resemble a spy den in a World War II film. But those in the know realize they have arrived at the headquarters of the Jesuit priest who is Hong Kong's preeminent China watcher.

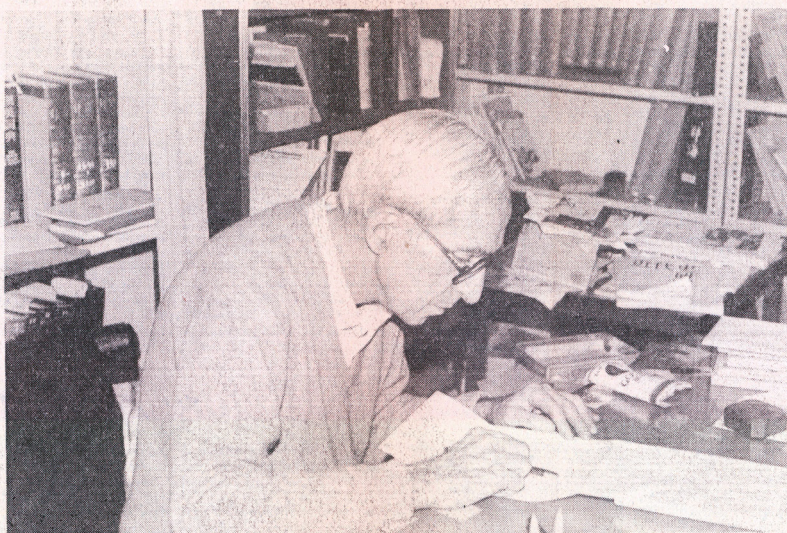
The Rev. Laszlo la Dany is one of the last of the vanishing breed of hawk-eyed analysts who view the Communist mainland from the comfortable distance of this British colony. His *China News Analysis* is the oldest and most prestigious journal of its kind, surviving 30 years of arcane propaganda and chronic news blackouts. Even with western reporters and scholars now admitted to China for extended firsthand work, la Dany's newsletter remained a "must" for serious Sinologists.

"It's clearly first-rate scholarship," said an American diplomat based here. "There were many times he's picked up themes we've missed."

"He knows his facts like no one else," said Richard Hughes, an Australian journalist who has gazed at China from the same perspective for decades. "La Dany never pretends to know."

Now 68, la Dany says he knows it is time to give up his life's work. The pace of publishing his seven-page booklet-sized fortnightly has become too taxing for the reedy, gray-haired writer who is—vicariously—to contemporary China what de Tocqueville was to early America.

Since his farewell issue in December, the Hungarian-born cleric has been planning one more return to the mountaintop for a

The Rev. Laszlo la Dany, in cellar office, threshes Peking's publications for the kernels that sustained his respected *China News Analysis* for 30 years.

published guide in what he calls "the 10 commandments of China watching."

"The first commandment is, 'Read the small print,'" he said in a recent interview. "The second is to know who is in charge of the media. You have to know this is a programmed press under the propaganda department. Then, you have to realize words don't mean what they say. To the communists, words like democracy don't have the same meaning as they do to everyone else. Every paper should print its own list of vocabulary words."

Thus spake the author of 1,246 carefully annotated reports on things Chinese, from pigs to publications to the Politburo.

It is the voice of prescience, for la Dany has spotted signs of change far ahead of other China hands. He called the Cultural Revolution (which went from 1966 to 1976) a reign of terror while American scholars thought it a romantic social experiment.

He saw the first seeds of the Sino-Soviet split in 1956 when Mao warned against Russian cultural dominance. He pointed out Deng Xiaoping's retreat from reform

even before his biggest conservative compromises.

"I always write for myself," said the pipe-smoking la Dany. "They are things I want to record in the development of China."

Like many older Sinologists, la Dany traces his professional roots to pre-Communist China. After studying law as a young man in Budapest, he became a Jesuit and joined their mission in northern China during World War II.

By late 1948, he had arrived in Hong Kong and decided that "the church is big-

ger than the walls of a chapel." He set out on a career of publishing by devoting himself to a monthly bulletin for missionaries called "Jottings on the Chinese Press."

Four years after the Communist takeover in 1949, he put out his first *China News Analysis* with financial help from a Shanghai film actress. Since then, he has been a constant witness to the history of Communist rule, chronicling every power struggle, economic program and social change.

His periodical, written on Bible paper, has reached opinion-makers, diplomats and students in more than 40 countries. He refused to discuss circulation figures, however, claiming they were very small.

While Chinese events have swirled around him for more than three decades, he never altered his technique—analysis of the written word. He pored over provincial radio transcripts and 40 Chinese publications monthly, eschewing the "informed source" reporting and interview methods of the new breed of Sinologists.

His mightiest resource was a large set of gray, eight-foot filing cabinets jammed with a generation of data.

The historical close-up that has brought kudos to la Dany has soured him on communism—he calls it a "very inhuman system"—and this bias is said by a few critics to taint his analysis of China.

He demurs: "I only write what I can document."

"The Russians have a very stupid system, but steady," he said in summing up Marx's legacy. "The Chinese are thinking but very volatile. The only thing about China you can predict is that every 10 years it will be different."

Now, la Dany hopes to leave the analysis of China's future to young Jesuit scholars who have volunteered to take on the newsletter. In retirement, he will review his work in the hope of writing a multi-volume book on China.

"One of the commandments of China watching," he said, "is to have a view back. The quick answer is usually wrong."

2. kép.

Hongkong vizein. Forrás:
JTMR Levéltár

3. kép. Paptársakkal 1954-ben. Forrás: JTMR Levéltár

15

Ego Ladislaus Ladányi promitto omnipotenti Deo
coram eius Virgine Matre et tota caelesti curia, et
tibi Reverendo Patri Ricardo Harris, Superiori Missi-
onis, vice Praepositi Generalis Societatis Jesu et successo-
rum eius, locum Dei tenenti, perpetuam perpetua-
tem, castitatem et obedientiam, et, secundum eam,
peculiarem curam circa pueros conditionem,
iuxta modum in Literis Apostolicis et Constituti-
onibus dictae Societatis expressum.

Hong Kong, in sacello Ricci Hall,
15. augusti 1952.

Ricardus Harris S.J.
Sup. Miss. Hong Kong.
15. augusti 1952

Ladislaus Ladányi kt.

CHINA NEWS ANALYSIS

**Special
Commemorative
Issue**

November 1990

THE CHINA WATCH: FR. LADANYI AND HIS FRIENDS

In this special commemorative issue, Vincent Lo and Jürgen Domes, John Dolfin, Frank Ching and Robert Elegant fondly remember their colleague and friend Fr. László Ladányi* (勞達一), the founder of this publication, who succumbed to lung cancer in Hong Kong, on 23 September 1990.

Among many other friends who have over the years watched Fr. Ladányi watching China, his fellow Jesuits, including ourselves, have also in various ways contributed their own reminiscences and comments. These scraps from the Jesuit family album have been incorporated into the biographical sketch below.

The Editors

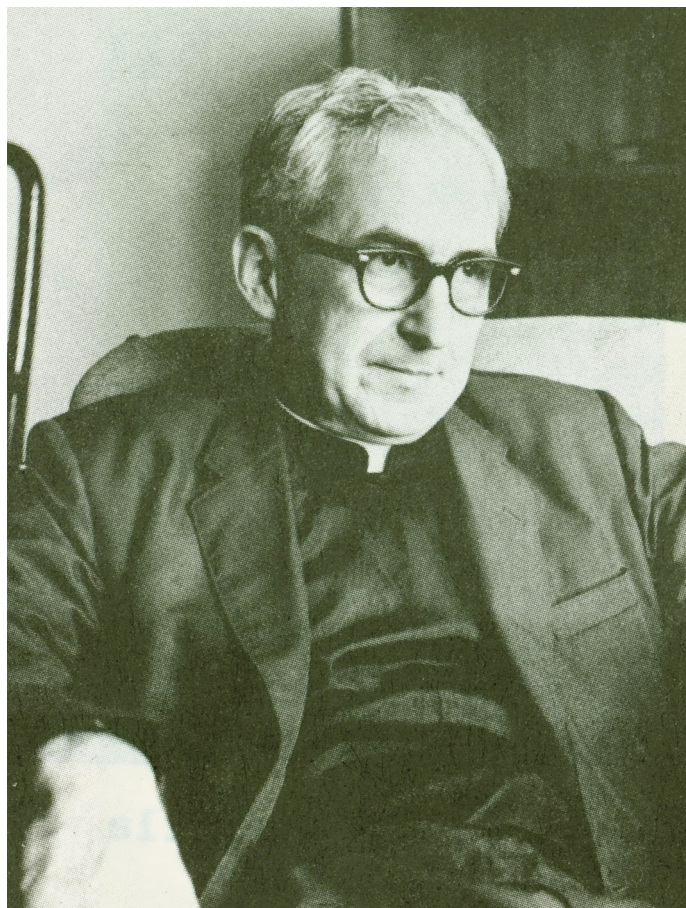
* Later, he wrote his name as “Ladany” [occasionally “La Dany”]. We shall follow his most common usage, “Ladany,” in the following pages.

FATHER L. Ladany was born in Diósgyőr, Hungary, on 14 January 1914. Both his father and brother were doctors, but László obtained a doctorate in law from the University of Budapest and also studied the violin at the Budapest Conservatory. He joined the Society of Jesus on 30 July 1936 and in 1940 was assigned to the Hungarian Mission of Taming (大名), Hebei. He first went to Peking for two years of Mandarin at Chabanel Hall, Shihu (石虎) *hutong*. During that time he gave a few violin performances at Fujen (輔仁) University or at small gatherings organized by the Jesuit paleontologist Pierre Teilhard de Chardin. There followed two years of college teaching (1942–1943) in Tientsin and four years of theological studies at Zikawei (徐家匯) in Shanghai. He was ordained priest on 8 June 1946. Four months later, the Communists reached Taming and brought the missionaries there to their “People’s Courts.”

In view of these later events, the promising Ladany was welcomed by his Irish colleagues in Canton who described him as a “capable, agreeable man who speaks English well and Mandarin faultlessly.” Thus, in Canton, he began a ministry among university students. He continued this from Ricci Hall, at the University of Hong Kong, where he arrived on 22 June 1949. During the following years, he was also active helping refugees and contributing reports on China to the *China Missionary* under the pen name of A. Road. He even appeared as “Fr. Low” in Han Suyin’s *A Many Splendored Thing*, a “tall handsome Jesuit” who “spoke eight European languages” (in fact, he spoke only five).

On 25 August 1953 the first issue of *China News Analysis* appeared. It was established at the request of the superior of the disbanded Jesuit missions with a view

Copyright © 1990 by China News Analysis—Printed in Hong Kong

6. kép.

Portré az 1960-as évekből.
Forrás: JTMR Levéltár

7. kép.

Keresztelő Hongkongban.
Forrás: JTMR Levéltár